

KULTUR

Kulturchef: Gabriel Byström 031-62 46 40
 Biträdande redaktör (tf): Daniel Levin 031-62 42 02 • E-post: kultur@gp.se

Skotträdda kulturpolitiker

FÖR DEN SOM TYCKER STATLIGA utredningar är kul erbjuder kulturdepartementet åtskilligt att glädja sig åt. Vid sidan av 900 sidor kulturutredning har flera tunga utredningar beställas av departementet landat det senaste året. Problemet, eller möjligheten om ni så vill, är att mycket lite av det utredda har resulterat i konkreta förändringar.

Ta Public service-utredningen. I juni förra året blev Rose-Marie Frebrans idéer om framtidens public service offentliga. Utredarens slutsatser var av det mer försiktiga slaget. Ett av de djärvasse förslagen gick ut på att licensavgiften borde byta namn till "public service-avgift". Ett annat att det nya sändningsvalet borde sträcka sig över sex år. Varför? För att det var "lagom".

Men en utredning är inte mycket värd om den inte går att konvertera till praktisk politik, en insikt som drabbat inte minst Kulturutredningens tankesmeder de senaste veckorna. Trots att det gått åtta månader sedan public service-utredningen överlämnades är kulturdepartementet ännu inte i närheten av att lämna ifrån sig färdiga medelpolitiska förslag.

HUR DEN PROPOSITION SOM SKA vara klar i mitten av maj kommer att se ut vet ingen. Just nu är läget tvärlåst på en av de viktigaste punkterna, momsfrågan.

GABRIEL BYSTRÖM
 gabi@bystrom@gp.se
 kulturchef

I korhet handlar det om att utredningen föreslår att licensavgiften momsbelägs med 25 procent. Men eftersom det finns en stor, och berättigad, rädsla för att licensskollet skulle öka kraftigt om avgiften höjdes med 25 procent föreslås en mjukare lösning. Rose-Marie Frebran vill baka in momsen i tv-avgiften och via statsbudgeten i stället kompensera public service-bolagen. Det har i sin tur fått SVT och SR att gå i takt eftersom bolagen är rädda för minskade intäkter om finansministern vid en kommande budgetförhandling plötsligt inte vill ge full moms-kompensation.

Och eftersom självförtroendet inom kultur- och medieområdet är lågt inom alliansen uppstår ett dödläge. Det man skulle vilja föreslå vågar man inte avråda för en yttre opinion. Eller som en ledande allianspolitiker uttrycker det: "Du set ju själv vilket liv de ställer till bara för förslaget om moms-kompensation över statsbudgeten". "De" är alltså ledningarna på SVT och SR.

KONSTATERANDET ÄR SYMPTOMATISKT för den skotträdsla som utvecklas inom kulturdepartementet och bland alliansens kulturpolitiker. Resultatet är att det politiska vakuum som rått sedan maktstiftet förlängs. Den som tvivlar kan alltid lyssna på Helena Dyssen, Folkpartiets representant i alliansens medelpolitiska grupp som skulle få fart på medelpolitiken. På frågan om hur sampratad gruppen är om medelpolitiken svarar hon:

– Inte så vidare väst höll jag på att säga (skämt). Den här gruppen är ju lite på spårlåga ...

Knappt ett besked som lugnar alla dem som väntar på raka och tydliga besked.

Bokreorna var bättre för

Full av nostalgi minns jag min ungdoms bokrealisationer – där man fyndade. Nu ser jag samma staplar av samma böcker jag sett tidigare, med något nedsatta priser. Inga klassiker. Inga överraskningar, i alla fall inte i bokhandeln i min omedelbara närhet. Det är med andra ord en postrea.

Ungefär som den radio jag har, som slutade fungera för en tid sen, är en postradio. Postmodernism innebär då att producera radioapparater som redan från början inte fungerar. Är det en adekvat bild av vår tids konst? Eller bara dystra tankar i den grå, meningslösa mellanperioden februari-mars? Mätte vi få en bra och ljus vår.

Carl Erlend Andersson

” Vi bråkar inte, det är jag som städar.

Forträttaren och kulturskribenten Nina Björk intervjuas i tidningen Vi och svarar på frågan om hon lever i ett jämställt förhållande. "Ja, med barnen, men inte med städning". Varpå reportern antyder att deras bråk alltså skulle handla om städning.

Bättre – men långt ifrån bra

Rapporterna från Irak talar om att lugnet har börjat återvända. Men **VÄLD ÄR FORTFARANDE ETT MAKMEDEL PÅ ALLA NIVÅER**, skriver Yusra Moshtat vars bror sköts i Bagdad för ett par månader sedan.

I SLUTET AV DECEMBER förra året överfölls och rånades min bror Emad i sitt hem på Haifa Street nära Gröna zonen i centrala Bagdad. Han sköts med flera skott, varav två träffade honom i huvudet. Han sköts i sitt sovrum. Gärningsmännen var en person min bror likade på, som på eftermiddagarna ibland körde honom den långa och riskfyllda vägen till Khadramiosken på andra sidan Tigris. Vapnet var försert med ljudämpare. Man vet inte säkert om motiven var politiska eller religiösa eller om det helt enkelt var en fråga om pengar.

Min bror återvände till Bagdad för två år sedan. Han var förstas medveten om den risk han tog genom att resa tillbaka men han ville göra något för sitt land. Han ville medverka till att skapa ett bättre liv för alla de hundratals centrals människor som fortfarande lever i misär, kanske utan att ens våga drömma om en bättre framtid.

Han har ägnat större delen av sin tid åt olika hjälpprojekt i södra Irak, i provinsern Basra, där infrastrukturen ligger i ruiner, arbetslösheten är skyhögt och fattigdom och uppgivenhet går hand i hand i både städer och landsbygd.

Bland dem med akut behov av stöd finns de redan hårt drabbade "raskarbarna", vars levnadsvillkor så radikalt förändrades när Saddam Hussein hämnades på dem för att de rödde de shiitiska upproret under Guldkriget. Träskan dikades ut till stora de-

lar och de flesta invånarna tvångsförflyttades eller tvingades fly när de inte längre kunde försörja sig. Nu återstår bara en liten del av detta en gång så vidsträckt område, med en folkspilla på kanske drygt tusen personer som fortfarande kan leva som de gjorde förr, men försök pågår att återställa åtminstone delar av de unika träken och människor börjar återvända.

SITUATIONEN I IRAK ÄR visserligen bättre nu jämfört med de första åren efter invasionen men långt ifrån bra, i själva verket inte alls godtagbar oavsett vilket mått man mäter med. Människor dör i van snesdåd, som det som ägde rum nyligen i den heliga staden Karbala. Det råder brist på allt det vi tar för givet: el, vatten, sjukvård. Det är fortfarande den bittra sanningen även om den inte upmärksammas i lika hög grad som förrut.

Irak är ett splittat land, det har slits sönder av kriget och de interna motsättningar som följer i dess spår. Under Saddams tid visste man i var fall vem fienden var och kunde inrätta sina liv efter det, berättat min bror. "Nu är det svårare att veta vem man ska akta sig för, vem som är vän eller fiende".

Den trygghet man trots allt har, bygger mer på etnisk eller religiös grund, på lokala "nätverk" mer än på någon övergripande so-

cial- eller ekonomisk säkerhet. Under dessa omständigheter växer misstänksamheten, normala mänskliga relationer undermineras, oggrundade rykten sprids, våld blir ett maknittel på alla samhällsnivåer.

Min bror är slutt men misstänks för att i själva verket vara sunn, för att komma från Tikrit, Saddams födelsestad. Kanske var det därför han överfölls så brutalt? Vilken fruktansvärd ironi i så fall! Min bror fångades och torterades redan under 80-talet för några förlugna ords skull. Inom loppet av ett par timmar hämnades han av Saddams säkerhets-

Det råder brist på allt det vi tar för givet; el, vatten, sjukvård

polis och var spåröst bortom ett år innan han plötsligt en dag dök upp igen, som från ingenstans, som uppstånden från de döda. Området runt Haifa Street har dessutom sedan flera år varit scenen för otaliga uppgörelser mellan shiitisk regeringsmilitis, sunniter och Moqtada al-Sadrs fruktade Mahdumilis. De amerikanska styrkorna har bombat området inifrån Gröna zonen och gått till anfall med sina attackhelikoptrar. Här om någonsans grovt misstänksamheten, här växer hatet mot den andre, här har medmänniskan blivit ens fiende.

MIN BROR ÖVERLEVDE mirakulöst nog överfallet och befinner sig nu på ett sjukhus i Köpenhamn. När jag nyligen besökte honom var han svårt medtagen efter flera operationer, en spjällra av sitt forna jag, men med obruten vilja. Glöden som fick honom att återvända till Irak finns kvar. Han vill resa tillbaka och fortsätta sitt arbete. Han brinner fortfarande för sitt hemland, för alla dem som liksom han fått sina liv sprängda i bitar, som lurat döden mer än en gång.

Du letar efter osynliga eller synliga ånglar, att bära bort dig till ett tryggt moln, i något bortglömt hörn av himlen över Bagdad. Inget annat skyddar dig från jordens onskas, från det överväldnande helvete som kryper in i ditt sovrum.

Fran Ett ögonkast genom stiens rithål av den irakiske poeten Maj Maduffar, översättning Saleh Owini.

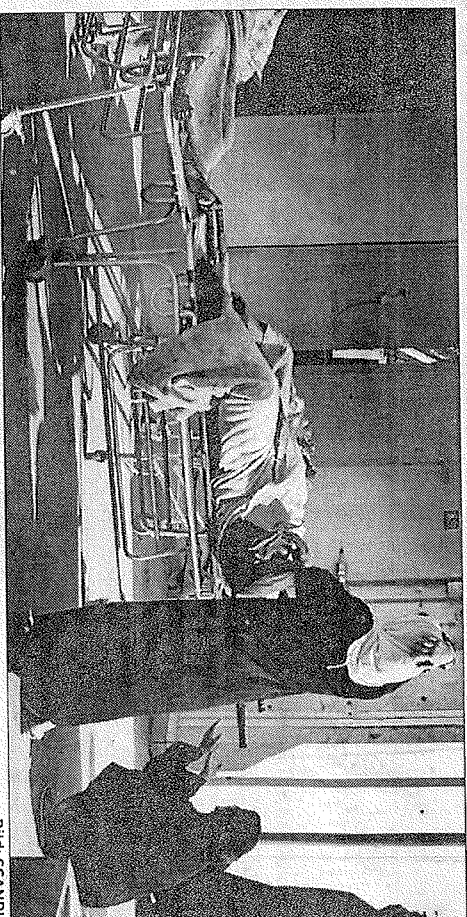

Bild: SCANPIX

KRIGETS OFFER. Vardagsvärdet i Bagdad skordar fortfarande offer. Fyra irakiska soldater dödades och två skadades i ett bombattentat för drygt en vecka sedan. På bilden ses de döda av släktingar på bårhuset i staden Baquba.

YUSRA MOSHTAT
 arbetar som miljöinspektör i Göteborg, medlem av TFF (Transnationella strittisen för Treas- och Framtidsforskning)